

VENTS D'ULTRAMAR

JORDI PIGEM

FILÒSOF

El final de la festa fòssil

La producció de petroli va començar de valent als anys vint, es va disparar després de la Segona Guerra Mundial i als anys setanta va donar el primer avís. L'economia mundial se n'ha tornat addicta i ara, amb la globalització, ho és cada vegada més.

El petroli és el fluid vital de l'economia moderna. El fet que sota les planures nord-americanes hi havia grans reserves de petroli va ajudar a convertir els Estats Units en una gran potència. Estats Units va ser el primer gran productor i exportador mundial de l'or negre. En el seu sòl s'hi han perforat més pous que en tota la resta del món, i d'aquesta prosperitat ha brotat en bona part l'*American way of life*. Però el descobriment de nous jaciments als Estats Units va començar a minvar als anys trenta, i des del 1971 cada vegada ragen menys. Aquest declivi i el malbaratament dels seus recursos ha fet que en pocs anys Estats Units hagi passat de ser el país més ric a ser el país més endeutat del món (més endeutat que cap país d'Àfrica, d'Àsia o d'Amèrica Llatina).

A nivell mundial, el descobriment de nous pous de petroli va començar a declinar el 1964, i sembla que el punt en què la producció mundial començarà a minvar el travessarem en els propers deu anys. També, ben aviat travessarem el punt en què la producció mundial de petroli serà inferior a la demanda. De fet, la producció de petroli per càpita no

ha deixat de disminuir des de 1979. I bona part del petroli que ara queda és l'anomenat «no-conventional», poc accessible i ecològicament delicat. Sembla que ni la Generalitat ni la Unió Europea sospitaven que els preus del petroli arribarien als nivells actuals. Hi ha geòlegs que fa molts anys que el veuen negre i cru, el futur del petroli (vegeu www.oilcrisis.com), però la fe en el progrés tecnològic deu fer pensar que els pous de petroli no tenen fons. La CIA, en canvi, no és tan ingènua. Un document seu de 1977, desclassificat fa pocs anys, ja preveia el col·lapse de la Unió Soviètica poc després que la seva producció de petroli co-

mencés a minvar «a principis dels anys vuitanta». L'estratègia de la Guerra Freda es prenia el petroli molt seriosament. I l'anomenada *Doctrina Carter*, que es remunta al 1979, recomana usar la força militar per garantir l'accés nord-americà al petroli del Pròxim Orient. Ja sabem que el que Bush i Blair buscaven a l'Iraq no eren armes de destrucció massiva, sinó petroli i altres formes de poder. L'energia del petroli és antiga llum solar, transformada per la fotosíntesi i els ritmes biològics en carn de criatures prehistòriques que ara, convertida en fòssil líquid, cremem a un ritme vertiginós (vuitanta milions de barrils diaris, una mitjana de

dos litres de petroli cru per persona i dia). Però a la història geològica del petroli s'hi afegeix cada cop més una història geopolítica: ve tenyit amb sang de civils iraquians o d'indígenes nigerians, amazònics i siberians. (Això passa amb tot el que cobeja la nostra insaciabla economia: per exemple, la més gran mina d'or actual, la de Freeport a Nova Guínea occidental, s'assenta sobre el genocidi de tribus papús i l'enverinament de les selves on vivien, però ni a l'Estat indonesi ni a les grans agències de notícies els interessa parlar-ne. L'or continua refugint als aparadors com si no hagués passat res.) Ja se sap que les addiccions donen mal consell. «Digues no a les drogues.» Digues no als miratges del consum. Digues no als combustibles fòssils.

Els historiadors d'una futura societat sostenible veuran la rauxa petrolera com un breu episodi d'embriaguesa en la història humana, de les primeres dècades del segle xx a les primeres dècades del segle xxi, una barrila a base de barrils del precís líquid fòssil. És com si ens hagués tocat la grossa i haguéssim començat a malgastar diners a tort i a dret, per trobar-nos després que tornem a estar materialment com abans, però psicològicament acostumats a un tren de vida ja insostenible. Si podem canalitzar bona part del petroli que queda per bastir una economia sostenible, basada en les energies renovables, la transició serà fàcil. Tard o d'hora ens haurem de començar a deshabituar del consum de petroli, i podríem començar per bandejar els seus usos més extravagants (com ara les motos d'aigua). Cal una nova cultura energètica, receptiva a la llum del sol i a la força del vent, que s'integri en els ritmes naturals i que es basi no en la dependència global (com la macrolínia de 400 kv) sinó en l'autosuficiència local. I que sàpiga retrobar la felicitat en les coses senzilles.

A Gas Natural també treballem per als que mai necessitaran la nostra energia.

Al Grup Gas Natural estem compromesos amb la utilització, sàvia i responsable, dels recursos naturals. Perquè el nostre entorn és, també, la nostra llar.